

El turmell

(ALDC, I, 92. El turmell)

Al nord del domini s'estén la isoglossa de *clavilla*, amb els seus derivats *clavillar* i *claviller*, procedent del llatí *CLAVICULA* 'claueta', d'evident origen metafòric. Al sud, ocupa una àrea important *turmell*, der. de *torm*, probablement preromà ('bony'), amb la variant *turnell*, pel seu caràcter giratori. A l'oest, contigu a l'aragonès, i en relació amb aquesta mateixa idea de 'girar', es troba *torterosol*, diminutiu de *tortero* (< llat. *TORTORIUS*), que allà també ha pres el sentit de 'cassoleta del genoll,

ròtula' i 'espiral de fum'. En el val. septentrional tenim *garró*, diminutiu de *garra*, que de 'part inferior de la cama' (< cèltic **GARRA*, i no del cast. *garra* 'urpa' < àrab) ha passat a designar el turmell per contigüitat. Finalment, una gran part del valencià ha introduït el castellanisme *tobillo* (a voltes amb la variant *tovillo*), flanquejat al nord i sud per supervivents del genuí *turmell*.

